

INSERTIUNI:
se plătesc cu prețuri foarte
reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa
redacției și acelea nu se îna-
poiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITATEA

ABONAMENT:
Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor
—
Pentru plugari—țărani pe an
4 coroane.
—
Pentru România și străinătate
Pe an 16 franci.
—
Un număr costă 12 bani.

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

CONGREGAȚIA COMITATULUI HUNEDOARA, ȚINUTĂ LA 24 OCTOMVRIE 1902.

Ședința s'a început dim. la 9 ore, sub presiul dlui comite-suprem Coloman Barsay.

După citirea bugetului, a legilor sancționate în restimpul dela congregația trecută și a ordinațiilor ministeriale, cari s'a luat la cunoștință,

Dl Dr. Aurel Muntean interpelează pe dl vice-comite, că: dispus'a și dacă n'a dispus, are de gând să dispună, *ca până ce se va curma epidemia de vite, toate execuțiile pentru dări de-ale statului și alte debite de acest soi, să se sisteze*, de oare-ce fiind tîrgurile oprite, poporului e imposibil a-și împlini aceste datorințe.

Dl vice-comite, răspunde în mod mulțămitor; răspunsul s'a luat la cunoștință.

A urmat apoi diferite alegeri de membrii în comisiuni.

La punctul 22 ca să se subștearnă o adresă către parlamentul țării, ca *competința forului administrativ în cauze de abateri de pădure să se extindă dela 60 cor.* — cum e după legea actuală, până la despăgubirile de 200 coroane; s'a încins o discuție juridică destul de interesantă.

Dl Dr. Aurel Muntean, a făcut contra-propunere, *că adresa să nu se facă ci să rămână în cauzele peste 60 cor. și mai departe, competența în mâinile judecătorilor regești.*

Ca motive aduse înainte dl Dr. Muntean, că: în chestii silvanale de obște erariul și proprietarii de aceea sunt interesați ca păgubași, cari la alegerea de pretori au influență, deci aceștia nu se pot considera de oficiali așa independenți, cum sunt juzii regești.

Apoi: la preture s'a încuibat și în cauzele până la 60 coroane, *o praxă de tot greșită, care nu stă în consonanță cu legea*; de oare-ce pretorii totdeauna în toate casurile primesc *fasiunea gornicului, ca dovadă deplină*; deși legea zice, că *fasiunea unui gornic, numai atâta putere de dovadă are, ca fasiunea unui organ de poliție*; deci *nu-i dovadă deplină.*

A mai spus, că pretorii nici nu sunt așa de scrupuloși în constatarea casurilor, ca judecătorii regești, ci judecând în masse mari singur numai pe basa fasiunilor câte unui gornic, care de multe ori și din răsbunare acasă, *să sporește în mod groaznic proletarizmul printre popor.*

Față de aceasta praxă desastroasă a preturilor, judecătorii regești, *să în*

de lege, și fasiunea gornicului, fără alte dovezi, nu o primesc de dovadă perfectă, etc.

Contra-propunerea dlui Dr. Muntean, față de membrul dl *baron T. Bornemisa*, care pleda pentru pretori, zicând: că procedura administrativă: *e mai drastică, mai necrațătoare și mai scurtă* (? nu-i drept), a susținut-o dnii Dr. Gavriil Suci, Fr. Hosszu, A. Nicoara și Dr. Rosenberg.

Contra-propunerea dlui Dr. A. Muntean însă, deși și mulți membrii maghiari au votat pentru ea, a căzut cu câte-va voturi, *fiind prea mulți oficiali votanți*, și din 130, abea vre-o 15—16 membrii români prezenți.

S'a pertractat apoi și s'a primit unanim propunerea dlui conte Nicolau Thorockkay, ca să se ceară dela guvern *regularea Murșului.*

La propunerea dlui Dr. A. Muntean schimbându-se ordinea obiectelor s'a luat apoi la desbatere adresele orașului Pojon, referitoare la *schimbarea legii electorale și a legii despre naționalități*, art. 44 din 1868.

Propunerea comisiunii permanente era, că ambele adrese să se ia simplu la cunoștință.

Referitor la *schimbarea legii electorale*, dl Dr. Rosenberg, avocat în Petroșeni, propune că adresa Pojonului să se primească și subșternându-se să se sprijinească în modul cel mai călduros; deoare-ce acolo se propune *extinderea dreptului de alegere*, votisarea secretă în fiecare comună.

Il sprijinește apoi pe dl Dr. Rosenberg, dl Dr. Aurel Vlad, mai cu seamă din motivul, că decretându-se uniunea Ungariei cu Ardealul, apoi e un postulat, ca *să fie același cens electoral*; dl Dr. Aurel Muntean în vorbirea sa consideră legea electorală actuală, *de o măsură îndreptată direct contra românismului, deoare-ce în Ardeal, Românii sunt în mare majoritate*; și din acest motiv se susține aici un cens cu mult mai nalt; dară ca *Sécuii să nu fie excluși*, și ei ca ardelenii, din dreptul electoral, lor li-s'a asigurat acest drept pe *»basă istorică«*, care basă apoi, deși crează numai *drept personal*, totuși s'a extins și se extinde și la generația ce urmează celor cu drept personal; firește pe nedrept; *deci nici special în Ardeal nu-i egalitate privitor la dreptul de alegere de deputat dietal.*

O astfel de lege, ca aceasta, *care are tendință dușmănoasă față de o naționalitate a statului, nu se poate*

susține — zice dl Dr. Muntean; deci și din punct de vedere românesc, sprijinește adresa Pojonului.

Majoritatea a primit proiectul de conclud a comisiunii permanente.

Urmează acum chestia *schimbării legii despre egala îndreptărire a naționalităților* (art. 44 din 1868).

Dl Dr. Aurel Muntean amintește, că ne-am mai ocupat deja cu chestia asta, când cu adresa sinonimă s'ecuiască.

Declară vorbitorul, că: pe noi Românii nu ne alterează de loc, ori vor schimba legea aceasta, ori ba; că și așa o calcă numai în picioare; existența Românilor este independentă de aceasta lege, și este asigurată prin aceea, *că simțul de naționalitate a Românului este cu mult mai puternic, mai intensiv decât a Maghiarului*; (contraziceri, sgomot între Maghiari) dacă nu credeți, poftiți, mergeți în România și veți găsi o mulțime de Maghiari românisați, fără să-i fi silit cineva.

Noi dară, continuă dl Dr. Muntean, nu așteptăm mântuirea existenței noastre dela aceasta lege, care și dacă s'ar respecta, nu îndestulește aspirațiunile noastre.

Legea aceasta, zice mai departe vorbitorul, guvernul nu va obroga-o, și dacă am propune noi obrogarea ei, pentru-că o susține ca lege-reclam pentru străinătate, căreia la casuri de lipsă i-o presintă, ca: *superlativul liberalismului*, dar' nu-i spune — *că nu se ține de ea.*

Dacă însă îi vorbă de modificarea acestei legi, apoi bine, să se modifice, și eu — zice dl Muntean, iată *fac și propunerea*, cum să se modifice: *să se șteargă §-ul 13 a legii cuprinse în art. 44 din 1868.* (— Care adecă prescrie folosirea limbei maghiare la oficiile de stat. Red.)

Dl vice-comite: protestează, că aici să se vorbească din punct de vedere românesc; el nici când nu va suferi (!) ca să se formeze partide pe base naționale; există numai *o națiune politică unitară*, și asta-i cea ungurească.

Dl Dr. Rosenberg, merge și mai departe; el zice că: în țara noastră *nu există naționalități (!)*, cuvântul „naționalitate“ numai din 1868 încoace există; aici nu sunt Români, Sași, Sârbi, etc. ci numai Unguri, cari vorbesc românește, săsește, sârbește!

Dl Dr. A. Muntean: noi Românii *nu suntem jidani*, nu suntem confesiune ci naționalitate.

Dr. Rosenberg: propune apoi, ca să se ceară dela guvern *ștergerea legii din 1868* și să se aducă o lege prin care *la toate oficiile și la toate bisericile să se introducă limba maghiară.* (Ris general).

Dl Francisc Hosszu, i-a răspuns Drului Rosenberg, și i-a arătat cu probe neresturnabile din istorie, că naționalitățile față de toate negațiunile auzite există, și vor exista totdeauna; dacă *Ungurii* *is mândri de naționalitatea lor, apoi și noi Românii suntem mândri că suntem Români!*

Până la 1848, continuă dl Fr. Hosszu, nația maghiară a fost numai grofii și baronii, că *massa Maghiarilor* tocmai așa a fost de subjugată, ca și iobagii români.

După o motivare mai lungă, declară, că primește propunerea dlui Dr. A. Muntean.

Dl Dr. Aurel Vlad într'o vorbire mai scurtă, sprijinește și el propunerea dlui Dr. A. Muntean.

Dl Dr. A. Muntean, în vorbirea sa finală, într'un mod batjocoritor sarcastic declară, că între vice-comitele și Dr. Rosenberg, deși sunt soți de idee, nu-i armonie! pentru-că *Dr. Rosenberg* s'a dovedit *de Maghiar* cu mult mai mare decât dl vice-comite! de oare-ce el azi a constatat, că *noi Românii* *numai în 1868 am venit de undeva aici în Ardeal!* deci acum vadă acești doi domni, cum se vor țuțelege despre existența Românilor. (Ris și sgomot general.)

Nu numai noi Românii, continuă dl Dr. Muntean vorbim din punct de vedere național, ci și Maghiarii; diferența e numai: că noi o spunem sincer, că vorbim așa; până când Maghiarii, când vorbesc din punct de vedere maghiar-național, zic: *că vorbesc în numele statului cea-ce însă nu este identic.* (Aprobări și protestări).

Venind la vot; s'a primit proiectul comisiunii permanente.

Suntem datori a recunoaște, că dl comite-suprem în modul cel mai corect, imparțial, cu interes viu, a condus consultarea congregației, care altcum n'a fost prea cercetată, mai cu seamă nu de membrii români.

Apoi pasivității is consecuenți, afară de dl Fr. Hosszu.

Convocare.

Dela despărțământul IX. al «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român» în Orăștie.

Adunarea gen. ordinară a despărțământului se va ține în Orăștie la 6 Noemvrie st. n. 1902 înainte de amiază la 11 ore în biserica gr.-or. eventual, dacă răceala nu ar permite, în sala hotelului »Transsylvania« cu următorul

Program.

1. Deschiderea adunării prin directorul despărțământului.
2. Citirea raportului general despre afacerile despărțământului dela ultima adunare până azi.
3. Raportul casarului despre starea financiară și cetirea membrilor »Asociațiunii« de pe teritoriul desp.
4. Exmiterea unei comisii de trei pentru censurarea raportului și a socoteii anuale.
5. Exmiterea unei comisii de trei pentru conscrierea membrilor noi și încasarea taxelor dela membrii vechi.
6. Cetirea eventualelor disertațiuni intrate în comitet.
7. Raportul comisiunilor exmise sub punct 4 și 5.
8. Alegerea alor 2 delegați pentru adunarea gen. a »Asociațiunii«.
9. Eventuale propuneri referitoare la afacerile desp. și promovarea scopului aceleia.
10. Designarea locului unde se va ține adunarea gen. în anul viitor, și
11. Încheierea adunării generale prin director-președinte.

La această adunare se invită cu toată stima inteligența și poporul de pe teritoriul despărțământului.

Orăștie, la 2 Octomvrie st. n. 1902.

Vasile Domșa, Laurian Bercian,
director. secretar.

Asociațiunea

pentru cultura poporului român din Maramureș

Anul 1860 a fost de mare însemnătate și fericitor pentru poporul românesc din Maramureș, de oare-ce în acel an a venit de paroch în S.-Slatina și de vicar al Maramureșului neuitatul episcop Mihail Pavel.

Vicariatul român din Maramureș s'a înființat în anul 1778 cu decretul reginei Maria Teresia »Pro remotius situatis Districtibus Valachicis cum annuis 800 florenis ex proventibus vacantis Episcopatus Magno-Variensis«.

Însă după-ce s'au curmat seria episcopilor români din Maramureș și după-ce parochiile române din acest comitat au ajuns sub jurisdicțiunea episcopilor ruteni dela Muncaci [Ungvár], Maramureșul numai când și când a avut câte un vicar de origine română, ba în urmă a perduț și parochia Sighetului, menită pentru reședința vicarilor români. Această parochie mai târziu în 1871 s'a recăștigat prin M. Pavel pe seama Românilor, și azi în Sighet este parochie română cu biserică, școală, casă parochială și sediul vicarial.

În 1853 adnectându-se parochiile române din Maramureș cătră diecesa nou înființată a Gherlei, afară de parochia Sighetului, care a rămas în mâna Rutenilor, a fost de lipsă, ca să se dispună în Maramureș un vicar român, care să apere interesele bisericilor, ale școlilor și ale poporului.

Episcopul prim al Gherlei Ioan Alexi a aflat pe bărbatul acomodat în persoana lui Mihail Pavel, și deși ar fi avut mare lipsă de dînsul, ca notar consistorial, totuși l'a trimis în Maramureș, dispunându-l de paroch în Sat-Slatina, deodată și de vicar român al Maramureșului.

Starea învățământului școlar din Maramureș în 1860 a fost foarte slabă, a lipsit cu desăvîrșire docenții și în școlile câte au fost învățau cantorii bătrâni, așa zicînd numai rugăciunile și ceva din catechism. Pe teritoriul diecesei Gherlei era numai o preparandie, la Năsăud.

Văzînd vicarul Mihail Pavel starea aceasta desolată a școlilor și a învățământului, și-a propus înainte de toate a organiza în comitat învățământul școlar. Școlile i-au plăcut neuitatului vicar-episcop în toată viața lui, știînd bine, că a cui e școala, a aceleia este și poporul.

În timpurile acelea în fruntea Maramureșului a stat Iosif Man comitele suprem, un bărbat zelos și doritor pentru înaintarea intelectuală a poporului român.

Dînsul a fost amic bun cu Mihail Pavel. Cătră dînsul s'a adresat dară vicarul Maramureșului și l'a rugat să-i stea în ajutor pentru înființarea unei preparandii române în Sighet, ca astfel crescîndu-se docenți abili, să se crească și poporul cel dela sat.

Afară de comitele-suprem Iosif Man a mai fost în comitat și alți bărbați zeloși, precum: Gavriil Mihályi septemvir, Vasiliu Mihalca, mai târziu vice-comite, Ioan Jurca, vice-comite, Petru Mihalyi, ablegat dietal, Petru Lipsey, Sigismund Pop, Nicolau Jovdy, Va-

siliu Dragoș, Ioan Fabian, Ioan Dunca, Mihail Rednic, Georgiu Anderco și mai mulți dintre clerul din vicariat.

Adunarea primă pentru înființarea preparandiei române din Maramureș s'a ținut în Sighet la 5 Febr. 1861 sub presiunea lui Iosif Man, comitele-suprem, fiind notar al ședinței Petru Mihalyi.

În acea adunare s'a decis înființarea preparandiei rom. din Maramureș. Tot atunci s'au decis a cere dela In. Erariu, ca don casele numite Szegedy din piața Sighetului cu un teritor de 4 jug. intravilan. Acele case și intravilan mulțămîta zelului neuitatului Iosif Man, s'au și dobîndit, adevă Maiestatea Sa bunul nostru Impărat și Rege Apostolic cu rezoluțiunea Prea înaltă din 13 Aprilie 1861 a binevoit a dona intravilanul de sub Nr. 168 din piața Sighetului, prețuit atunci la 12.000 floreni, pentru poporul român din Maramureș, pentru înființarea unei preparandii române cu expresa poruncă, că casele și intravilanul donat să se poată folosi numai spre scopul menit.

După aceasta în adunarea din 3 Septemvrie 1861 s'a decis a se face statutele »Asociațiunii pentru cultura poporului român din Maramureș«, cu menire de a înființa preparandia română.

Pentru facerea proiectului de statute s'a exmis Mihail Pavel, vicar, Petru Lipsey, asesor la Tribunal, Ioan Fabian și Petru Mihalyi, advocați.

Proiectul de statute s'a făcut și s'a primit, dar între schimbările politice de pe acele timpuri s'au aprobat numai în 10 Iulie 1868.

Astfel în 1861 s'a înființat cea dintâi »Asociațiune pentru cultura poporului român« din patrie și în special din Maramureș, fiind asociațiunea noastră cea mai veche dintre asociațiunile române din patrie.

Binefacerea acelei asociațiuni au fost și sunt nespuse de mari. În anul școl. 1861/62 deja s'a înființat preparandia română din Sighet sub dirigența vicarului Mihail Pavel și a zelosului profesor Ioan Busitie, bărbat învîțat din Transilvania.

A fost lucru greu înființarea preparandiei române din Sighet, dar mai grea a fost susținerea ei. Însă mulțămîta zelului bărbaților fruntași români ai clerului și ai poporului și mai ales a vicarului Mihail Pavel, aceea preparandie a sustat 10 ani numai și numai din ofertele poporului român din Maramureș.

Îndată cu înființarea asociațiunii și a preparandiei române din Sighet s'au exmis liste de subscriere și în anul prim deja s'au subscris aproape 7000 floreni.

Din preparandia română din Sighet au eșit în cei 10 ani 120 docenți bine calificați, dintre cari unii viețuiesc și azi. Că acei docenți au fost la culmea misiunii lor, pot

adeveri bărbații aceia, cari au eșit din școlile conduse de dînsii.

În școlile din Maramureș s'au sistematizat plățile docenților și le-au cuprins acele docenți bravi, încât pe la 1870 deja școlile populare din Maramureș, după cele dela Năsăud, a fost cele mai lăudate din diecesa Gherlei, ceea-ce se poate adeveri cu rescrise episcopicești și a inspectorilor școlari.

(Va urma).

Ardeleana-ide.

Stimate d-le redactor! Ca statornic cetitor al »Activității«, îmi aduc aminte, că sub aceasta rubrică am cetit mai multe treburi și isprăvuri de ale institutului »Ardeleana«. Când prima-oară am cetit aceasta numire derivatoare, îmi revocasem în memorie »Traianidele« unui bun scriitor român și așa se vede, că corespondentul respectiv a aplicat-o în continuitate aceasta titlă, deși în aceste s'au descris virtuțile protopărinților noștri, pe când în »Ardeleana-ide« s'au înșirat multe lucruri mai puțin plăcute, ce s'au perondat la acest institut cu nume atât de obștesc.

Cu scop vedit mă folosesc și eu de acest titlu binemerit, și în calitate de călător, te rog a da loc puținelor mele experințe, ce avui ocaziune a le face în celea 2 zile câte am petrecut în Orăștie.

Este vorba de *întreprinderea electrică*, acel circulus vitiosus, care a dat ansă la multe frecări în jurul afacerilor »Ardelenii«. În călătoriile mele avut-am ocazie a conveni cu mulți de aceia, cari stăteau ici-colea în relațiuni directe și indirecte și se interesau de trebile institutului numit.

Tot din coloanele »Activității« cunoscoș peripețiile întreprinderii electrice. Ba am cunoștință pozitivă, că aceasta putere a isbit chiar și existența unui funcționar cinstit și a familiei lui, care în urma nereușitei întreprinderii, vrînd nevrînd, a trebuit să-și ea catrafusele. Motivele acestei jertfe sunt înșirate în un protocol a comisii discipline dresat de oameni naivi și nepricepuți în ale electricității și cu vederi scurte, mai cu seamă în ale contabilității. Bietul funcționar cinstit nu a putut stoarce din saca întreprindere nici 2%, pe când un alt ispravnic învescut cu talente de mistificări, a știut să producă un venit curat de 7% [vezi raportul direcțiunii din anul trecut]. Am convenit și cu acest fericit în nefericire, și după celea auzite și tînguite, am venit la convingere, cătă nedreptate a suferit sîrmanul funcționar pentru schidolita întreprindere electrică, la care el nici o vină nu a purtat.

Știu și am auzit și aceea, că aceasta întreprindere păgubitoare pentru acționari, însă foarte rentabilă pentru unii factori vîzuți și

FOIȘOARA

Din literatura dramatică chineză. *)

În extremul orient, între faimoasele ziduri ale marelui imperiu cereșc, unde înainte cu câte-va sute de ani civilizația era mai înaintată decât în Europa, fără îndoială, că pe lângă mulțimea de produse de cultură, a trebuit să se desvolte și literatura, în care un loc de înălțătate îl ocupă poezia dramatică. Poezia dramatică chineză însă, nu se poate nici decum asemăna cu poezia dramatică a vre-unui popor european. Trăînd poporul chinez așa de departe de părțile noastre, închis între zidurile vastului său imperiu, nevoind cu nici un preț să iasă din obiceiurile sale vechi, el ne apare, ca un popor cu totul separat, curios chiar, separat nu numai de popoarele europene, dar de ori-ce popor al lumii.

Cu toate acestea, Chinezii au o civilizație foarte veche și, care într'o vreme era mai superioară decât a Europeanilor. Ei au cunoscut înaintea noastră multe lucruri foarte folositoare și astăzi indispensabile ori-cărui popor civilizat. Astfel d. ex. au cunoscut ei cu mult înaintea noastră tipografia, apoi hîrtia, praful de pușcă și o mulțime altele încă.

*) Prelucrare după F. Damé.

În privința literară, cele mai vechi produse sunt câte-va cărți religioase, compuse cu mii de ani înainte și despre care se spune, că ar fi fost completate de Confucius, prin secolul al VI. înainte de Christos. Afară de acestea, câte-va tractate de filosofie, compuse de filosoful Sse-Su. Acestea au format începutul periodului de filosofie în literatura chineză.

Cam din secolul al VI. începe a se desvolta poezia și istoriografia chineză. Acestea ajung la mare desvoltare câte-va secole mai în urmă, în vremea renumitului poet Sse-matsian și a istoriografului Sse-ma-than. Cu mult mai târziu apoi, în vremea dinastiei Thang-ilor, din secolul VII. până în secolul IX. al erei noastre, a fost periodul cel mai strălucit al literaturii chineze. În vremurile acelea, au fost poeți și scriitori renumiți, ca: Li-tai-pe, Ciang-Khien, Vey-yng-voe, Song-ci-ping-uang, și alții.

În privința literaturii dramatice este de observat, că teatrul chinez a fost mult timp mărginit numai la jocuri mici de scenă. [Cu deosebire dansuri simple, pantomime, etc.] Mai târziu, învățăturile religioase ale lui Confucius, cum și mulțimea de alegorii mitologice despre marele Budha, transformară încetul cu încetul jocurile acestea de scenă în reprezentații religioase. La aceste reprezentații se punea mare preț pe poezie și numai în gradul al doilea veneau muzica și dansul. Aceste drame sacre se desvoltau în continuu și mai târziu, în vremea dinastiei Yuen-ilor,

dela 1279—1368, ajunseră la o mare perfecțiune.

Din marea epocă de înflorire a literaturii chineze, au rămas un mare număr de scrieri, dintre care cele mai importante sunt așa numitele: »O sută de drame ale dinastiei Yuen-ilor«. Dintre acestea cele mai renumite sunt dramele: Cio-ci-Ku, Cercul de cretă, al poetului Li-hing-thao, Pi-pa-Ki de poetul Kao-tong-Kia și Yo-ceu.

Drama: Cio-ci-Ku a fost tradusă și în limba franceză de Premare și reprezentată la Paris, în 30 August 1755.

Drama Yo-ceu face parte din categoria așa numită a »dramelor legendare«, [Thao-See].

Yo-ceu, asesorul unui tribunal chinez, moare și intră direct în iad, unde este deținut și judecat de domnitorul lumii subterane. Acest domnitor îl osîndește să meargă și să caute o monedă de aur în fundul unui vas enorm și plin cu unt-de-lemn ferbinte. Un înțelept, un bătrîn, care trăește într'o pădure întunecoasă, intervine pentru Yo-ceu și scăpându-l de osîndă, face pe domnitorul lumii subterane să-l trimeată să locuiască în corpul unui alt mort, care nu era în iad și, care era un fiu de măcelar. Și tocmai în momentul, când pe pămînt familia fostului fiu de măcelar mergea la înmormîntare, Yo-Ceu, printr'o minune a lui Confucius se deșteaptă, se scoală repede și strigă, că el vrea să se ducă la tribunal. Apoi începe să fugă și ajungînd la soția lui, îi spune cele ce i-s'au întîmplat. El consta atunci din două părți

din el și din fiul de măcelar. Auzînd despre: cele întîmplate, soția fostului fiu de măcelar pretinde, că Yo-Ceu este bărbatul ei și se ceartă cu soția adevărată a lui. Se face un proces mare, pe care nici tribunalele nu mai știu cum să-l scoată la capăt. Dar atunci din fericire, înțeleptul, care trăia în pădurea întunecoasă, întorcîndu-se din călătoriile lui prin iad hotărăște, că Yo-Ceu să se facă călugăr budhist, ca astfel să poată obține iertarea cerului.

Cu acestea se sfîrșește drama Yo-Ceu.

De categoria dramelor numite: »Judiciare« se ține: »Cercul de cretă« de poetul Li-hang-tao. Această dramă a fost tradusă în limba franceză de S. Julien.

Autorul chinez descrie pe un bărbat între cele două femei ale sale. Una dintre ele e femeie legitimă, dar rîndu-i-se să mai trăească cu bărbatul ei, ia de amant pe un grefier de tribunal. Femeia cealaltă, vechea curtesană trăește într'un mod exemplar. Femeia legitimă și amantul ei iau într'o zi hotărîrea să otrăvească pe bărbat. Dându-se o bună ocazie, bărbatul e otrăvit și moare. Femeia criminală împreună cu grefierul aruncă vina asupra curtesanei. Judecătorul, un om simplu și ignorant, osîndește pe biata curtesană, pe Hai-Tang, ca vinovată de omor și vrea să-i ia capul, pe care-l cere femeia legitimă, ca astfel să poată moșteni averea rămasă dela fostul ei bărbat.

(Va urma).

nevăzuți a dat naștere chiar și unui respectiv la două procese de vătămăre de onoare, calumnie și de presă.

Ca să știe publicul, dar' mai cu seamă acționarilor, cari nu stau pe lângă obroc, cum stăm și acum cu întreprinderea electrică a »Ardelenii«, dăm în vileag aceea-ce am înțeles și auzit în celea 48 ore, cât am poposit în Orăștie, și anume:

Socoatele, contabilitatea și trebile pe lângă întreprinderea electrică și acum, după termenul de încheiere, se află în o încurcătură, [oare eară va trebui să se cheltuiască vr'o 400—600 cor. pentru facerea lor? [Nota Red.] vrednică de chibzuitorul modalității de contabilitate introdusă pe căi pezișe încă în primul an de gestiune.

Dacă ar ști s'ermanul funcționar alungat ar avea cu adevăr oare-care satisfacție și mângâiere, că el odinioară a procedat bona fide și la comandă, ear' cei cu cercetarea disciplinară ar putea lua sacul cu cenușe în cap.

Am înțeles și aceea, că anul abea trecut despre socoatele electricii la purtat cel mai favorit funcționar al institutului »Ardelenii«, care a depus și un examen extraordinar înaintea unei comisii de experți specialiști(?) a direcțiunii, în urma căruia a și urmat a doua zi avansarea; tot acest favorit a servit abea o lună — după absolvirea școalei comerciale — fără plată și ca nepot al fostului director Mihai i-s-au socotit toate zilele la fondul de pensiuine, pe când toți ceilalți au servit câte un an și mai bine de probă, fără a li-să computa timpul la dreptul de pensiuine, și minune! acum este o încurcătură mai mare ca în anul trecut.

Sunt curios ce se va mai întâmpla și că venitul curat al întreprinderii electrice și moară nu va face — pe hârtie — de trei ori câte 7%?! Vom vedea!

Eu ca călător am auzit lamentările dela o fracțiune a unor membrii de direcțiune și comitet de supraveghere, care în o seară se tinguiau la o masă din »Hotelul Central«; și aceasta o întreprindere, care după afirmările »Activității« ar aduce la an tocmai 2% a sumei investite. [Dacă socotim deteriorarea mobilierului, apoi nici atât. N. R.]

De încheiere vă promit, că pe viitor vă voi servi cu informări referitoare la toate ce voi auzi în trebile D-voastră din Orăștie. Perseverați pe lângă celea întreprinse, căci izbânda, fără considerare la penel simbrieșe, (vorbele »Activității«) a D-voastră o să fie și urmarea va fi amușirea guralivilor și tătăitorilor.

Călătorul.

NOUTĂȚI

— **Cu ocaziunea adunării generale a despărțământului »Asociațiunii« în Orăștie la 6 Noemvrie n. a. c. se va cere tema:**

Despre ocupațiunea oamenilor din timpurile cele mai vechi cu referință la poporul israelitean; studiu pe baza datelor biblice după mai mulți autori, tractat de Vasile Domșa, protopresbiter.

Atragem atențiunea Onor. public din loc, și jur, asupra acestui tractat interesant.

— **Viitorul episcop gr-cat. al Orăștiei.** Visita ce a făcut-o în zilele trecute ministrul Wlassics la Beiuș, mulți o explică că s'ar fi făcut pentru întregirea scaunului episcopesc și nu în interesul școalelor de acolo. Să dă acum ca sigur, că în privința întregirii scaunului episcopesc s'au făcut deja de mult dispozițiuni luându-se hotărârea ca episcopul Dr. D. Radu să fie numit în Oradea Mare, ear' în locul lui canonicul Augustin Lauran.

— **Procesul »Cărții de Aur«** se va pertracta la tribunalul regesc din Cluj în 4 Nov. a. c. Pertractarea va decurge în fața senatului de acuză.

La pertractare dl Păcășian se va prezenta însoțit de apărătorul său, dl avocat Coriolan Bredecan din Lugoj.

— **Necrolog.** Direcțiunea institutului de credit și economii »Sălăgiana« în Jibou cu

adîncă durere aduce la cunoștință încetarea din viață a directorului său executiv DEMETRIUSUCIU, avocat, membru ton-dator al societății pentru fond de teatru român membru pe viață a asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român precum și a altor reuniuni culturale, urmată după un morb îndelungat în 20 Octomvrie st. n. la 7½ ore a. m. în etate de 59 ani. Osemintele pămîntești ale decedatului se vor depune spre vecinica odichnă, după ritul bisericeii gr-cat. în cimiterul comun din Jibou la 22 Octomvrie st. n. În veci pomenirea lui!

— **Concert.** Societatea de cântări din loc »Brooser Liedertafel« va da un concert Duminecă, în 2 Noemvrie a. c. în sala Hotelului »Transilvania« cu concursul virtuozului de cello prof. Karl Klein, din Viena și a simpaticeii cântăreață, d-șoara Clara Fabini din loc. — Terminul și prețul locurilor se vor anunța prin placate.

Prestațiunile societății germăne din loc ne sunt cunoscute și oare plăcute a căsunat totdeauna publicului ascultător.

Avînd însă în vedere concursul renunitului profesor Karl Klein, virtuos în Violoncello, nu putem decât să tragem luarea aminte a publicului Român, iubitor de arte, la acest prilej rar, de care poate profita, așa zicînd aici acasă.

Dl profesor Karl Klein este născut la 29 Ianuarie 1875 în Brașov. Deja ca copil s'a mutat cu părinții săi la București, unde la etate de 10 ani a dat primele dovezi publice despre eminentele sale însușiri în ale muzicii.

Cu un rezultat senzațional, care puțin artiști îl'pot ajunge, a concertat în Austro-Ungaria, Germania, Holandia și Rusia, întrucât a fost admirat și a entusiasmă pe cei mai mari critici cu public împreună.

După absolvirea conservatorului din București cu distingere, s'a dus pentru completare și perfecționare la conservatorul din Lipsca. Așa ajuns deplin puternic în arta musicală.

După absolvirea studiilor, provăzută cu distingere de tot felul, primind onorifica învitare, s'a aplicat la Iași [România] ca prof. de cello în restimp de un an.

Multe călătorii de concertare îl determină să se așeze în Viena, unde se ocupă exclusiv numai ca solist în cello.

Între corifeii de azi stă profesorul Klein ca unicul măiestru nelntrecut la locul prim. Cu deosebită reverință este privit acest savant musical de toată lumea artistică în calitate sa.

Glosele de critici din Viena, Berlin, Brașov, Sibiu, Amsterdam și multe alte, sunt toate în favorul acestui virtuos, ear' elogiile îl măgulesc pe adevăratul artist.

Repețiți și cu de adinsul recercăm publicul Român la participare cât de extinsă, dându-i-se rarul prilej de-a asculta adevărata artă.

— **Hymen.** Dl Simion Cărpinișan din Călnic și D-șoara Ana Gelmărean își vor sërba cununia lor, Duminecă în 9 Noemvrie st. n. a. c. la 2 ore p. m. în biserica gr-or. din Orăștie. Le dorim fericire!

— **Popă—Agent și Cortez.** Am dori să știm, că un preot cu parohie proprie poate să se subtragă când vrea și când are poftă dela oficiul său, luându-se de-a raita prin comune cu săptămîni întregi? În aceasta privință ne adresăm la organele eclesiastice competente, denunțând și pe aceasta cale următorul cas:

Preotul gr-or. din Orăștie Ioan Moța, sosindu-i șeful de asigurări, ca și până aci, s'a luat pe la restanțieri și acuiștii noi. În săptămîna trecută însă făcînd pe cortezul cel mai aprig, a cutreierat comunele din cercul Geoagiu (Hondol) în decurs de mai multe zile, invitînd alegătorii, dar mai cu seamă pe preoți și învățători, la alegerea dir. de bancă dl Dr. Aurel Vlad pentru congresul național bisericesc, pîzindu-se a contra-balansa alegerea d-lui Dr. Aurel Muntean. — Oare aceasta să fie chemarea unui preot și încă de oraș, să concure la nutrire animosităților chiar și pe teren bisericesc?! Este timpul suprem, că acest machinator înreverendat să fie adus la reson, pentru acel motiv, că prea

sa umflat în pene și nu mult mai trebuie să urmeze lui Măneaguțiu, edînd și el atare-ce »Almanach« cu titlul d. ex. al sf. »Ioan Gură de Aur«, dacă cumva îl va slugări mintea!

— **La expoziția din Sibiu** au luat parte și unii meserieși de aici, despre cari cetim în »Tribuna« următoarele:

Al doilea tîmplar destoinic este Dumitru Martin din Orăștie, care asemenea a obținut un premiu de 50 cor. pentru frumoasa garnitură de odae de durmit.

Garderobe de o culoare castanie deschisă, lucrate de dl D. Martin presintă ornamentală de ramuri încolțăcite sculptate (rincau).

Paturile precum și celelalte mobile asemenea sunt fin și cu gust executate.

Ioan Tomuța, măiestru pantofar, a expus o păreche de ghete lucrate cu mult gust, pentru care a fost premiat cu 15 cor. Eară G. Brassai a fost premiat pentru expunerea unor deseme de tîmplărie cu 10 cor.

Onoare lor!

— **Ancheta dela seminarul din Arad.** După-cum comunică »Kel. Értesítő«, Jancsó Benedek, care a fost trimis să ancheteze stările dela seminarul din Arad, și-a terminat raportul. În acesta constată, că instrucțiunea ar decurge în toate școalele cu abateră dela planul prescriș de însuși directorul Romul Ciorogariu, care e inspector școlar, profesor și director într'o persoană, și n'are cualificațiunea cerută. Elevii din pre-parandie n'au nici pregătirea de cel puțin 4 clase secundare. Contra opreliștei stricte de a admite și fete la examene private, aceasta se face și acum, așa că la examene se presintă mai mulți elevi privați decât ordinari. Ministrul intenționează exmiterea unui nou comisar, care să saneze stările acestea.

— **Reserviști.** Ministrul de honvezi cât de curînd vrea să aducă în casa deputaților un proiect de lege, prin care vrea să cheme la serviciu pe câte 2—3 ani, nu mai puțin decît 12.000 de rezerviști. Câți-va deputați de pe acuma au început o mișcare în contra acestui proiect, o mișcare care cu drept cuvînt ar trebui să aibă rîsunet în toată țara. Birurile sunt grele, necazurile nesfîrșite, acum se se mai ia și 12.000 de brațe dela munca câmpului, cari să păziască cele sărmi vreme de 2—3 ani? Să svonește, că toți deputații vor pași în contra acestui plan buiguit.

— **Ca să se știe.** Cu ocaziunea serbării centenarului nașterii lui Kossuth Lajos, deasupra porții cimiteriului comun din Buda-pesta falfăia un grandios stindard roșu-galbin-vînat: colorile oficiale ale orașului Buda-pesta. Cum însă acest tricolor e și al nostru, al Românilor, e minune că nu s'a aflat vr'unul de cel cu patentă de patriotism, care să sbiere după procuror. Ori apoi dacă Buda-pesta nu comite »tradare de patrie« prin arborarea tricolorului roșu-galbin-vînat, de ce atunci sunt luați la goană Români pentru întrebuițarea aceluiași tricolor?

— **Trenul,** care a plecat Duminecă seara din Pesta spre Cluj, era să omoare pe călători. În apropierea stațiunii Mákó, mașinistul de-odată a oprit trenul, fiind-că înaintea mașinei zăceau o sumedenie de bolovani de piatră. Trenul mergea în plin avînt, când de-odată iese la iveală grămada de bolovani. În momentul din urmă, mașinistul sloboade un puternic curent de aer mașinele mai mari dela trenuri să opresc cu aer comprimat și trenul să oprește numai decă cu o groaznică sgduitură. Mai multe vagoane, ba chiar locomotiva (mașina) s'au vătămat. Călătorii s'au cutremurat ca de un fior rece și cercau să fugă în toate părțile.

Nu se știe cine a pus bolovani în drum.

Zugrăvirea lui Mangra.

Continuare din Nr. 39.

III. În meritul cauzei. După-ce e lucru clar, că în procedura mea am fost călăuzit de interesul obștesc, po-

trivit rînduelilor legii, sunt îndreptățit să dovedesc adevărul aserțiunilor susținute de mine și îngăduirea acesteia rog să mi-se conceadă.

Adevărul aserțiunilor, cuprinse în articolul improcesuat s'a dovedit pe deplin prin fasiunile martorilor, precum și prin fasiunile martorilor din procesul de sub Nr. 3810 ex. 1902 (C. 59 ex. 1902) cerut de părător ca să se unifice, cari în parte au și fost ascultați, ear' o parte se va asculta mai tîrziu.

Privitor la singuraticile puncte ale acuzei și împotriva susținerii acuzei, excepțiile mi-le aștern după-cum urmează:

1. Părătorul susține, că e calomnie aceea aserție a mea, că din incidentul reposării episcopului Goldiș el ar fi gîndit: »bine, că s'a prăpădit!« și susține că e calomnie aceea aserție a mea, că el »pe fericitul episcop Iosif Goldiș, carele, amărt în inimă de mișeliile miserabililor Celibidachiști, a căzut greu bolnav la pat și după-ce vre-o 6 săptămîni a poposit la Ronteu, deacolo a trebuit să se refugieze la Arad«, pentru-că părătorul nu i-a dat pace... mai departe: »Celibidache, (adecă Mangra) încă decurînd s'a slobozit dela Orade, ca astfel să-l amărăscă și mai tare... Joi a fost săptămîna, adecă imediat după visita lui Mangra, morbul P. S. Sale s'a agravat colossal!«...

Dapoi, spectată judecătorie, după a mea părere toate astea nu-s acuze neîntemeiate, ci fapte scărboase, o grosolană nerecunoștință, s'evîrșită de cătră părătorul Vasile Mangra, (vulgo: Celibidache) față de fericitul în Domnul episcopul Iosif Goldiș. Căci în butul tîgadei sforțate a părătorului, martorii ascultați în cauza aceasta au dovedit, că părătorul — întocmai ca și ortacii lui — pentru a-și ajunge scopurile lor criminale, au împintinat și au stărut într'una la episcopul Goldiș ca se s'evîrșească fapte de răsbunare, se satisfac poftelor și intereselor lor private și se ignoreze legile morale și eclesiastice; și aceste să le tacă chiar acel Episcop, carele scos din rara-i paciență creștinească și revoltat în iubirea sa de dreptate și în conștiința sa, în fața pretensiunilor personale ale părătorului a dat o astfel de plausibilă dovadă despre aceea, că nu-i convine și că respinge incomodările, de cari dovezi numai un om temerar ca și părătorul e capabil să provoace și să le retacă fără de a roși în față. Astfel de scene dese au avut apoi drept urmare agravarea morbului Episcopului, carele și de altfel suferea mult și prin urmarea asta a fost accelerarea morții.

Dar pentru a se vedea că adevăr grăesc, se vedem ce fasionază în această cauză martorii mei ascultați în decursul cercetării.

Ioan Crețu, de present învățător în Cerneghaz, carele pe aceea vreme era ceteț și om de casă a fericitului episcop Goldiș și care așa zicînd ziua noaptea o petrecea lângă El, ca martor fasionază între altele, că atunci, când Episcopul era foarte bolnav, pirltorul Vasile Mangra, prin pretensiunile sale nelegale, lipsit fiind de cea mai primitivă bună cuviință și de respectul cu care trebuia să datoreze unui superior, precum și de obediința față de un morbos, întru-atăta a scos pe Episcop din paciență, că acesta a poruncit dnei Sofia Comloșan, carea se afla de față și martorului, ca pe părătorul Vasile

Mangra se-l arunce afară și ei în adevăratul înțeles al cuvântului, l'au și fipat afară. D-na Sofia Comloșan, care ca rudenie de aproape, a fost îngrijitoare și mentoră în zilele ultime ale vieții Episcopului, ca martoră, deasemeni întărește fasiunea martorului Ioan Crețu și amândoi martorii dovedesc, că astfel de scene n'au fost rari.

Dr. Petru Ionescu, profesor la seminarul din Caransebeș, fasionază, că pâritorul Vasile Mangra, deși nu era membru al Consistorului din Arad, totuși, în absența Episcopului, pentru a-și ajunge scopurile și interesele sale private, a rezolvat astfel de cauze, fără știrea și împunerică Episcopului, cari stricte se țineau de competența Episcopului, și întru atâta s'a amestecat în afacerile Episcopului, că prin aceste făptuiri ale sale, nu numai că a băgat în boală pe Episcopul bun de inimă și cunoscător al datorințelor sale, dar au fost în stare și se-l chinuiască de moarte.

Și acum se mi-se permită să întreb: nu e adevărată aceea aserție, a mea, că pâritorul a agravat morbul Episcopului și i-a grăbit moartea? Căci martorii oculari amintiți mai sus, așa susțin, că e adevărat, din fasiunile lor așa reese și dacă e de lipsă și jurământ pun pe aceasta.

Dar apoi numai serios reson trebuie ca ori-cine se se convingă cât de amărit a trebuit să fie bietul episcop când chiar și el, carele în țara întreagă a fost cunoscut de om bun de inimă și răbdător, a fost nevoit să recurgă la acel mijloc brutal, neobișnuit la oamenii inteligenți, ca pe pâritor se-l arunce formal din odaia sa.

(Va urma).

Recolta grâului.

Recolta grâului pe continente și țări în 1902 se urcă la 1.023.000.000 hectolitri, mai mare cu 31.200.000 hectolitri ca recolta anului trecut.

Pe globul pământesc se seceră succesiv în fiecare lună a anului—asa vine clima—și producțiunea de 1 miliard 23 milioane hectolitri ajunge pentru consumațiunea generală a omenirii.

În momentul când scriem, după evaluarea probabilă a producerei, s'a secerat cantitatea de 1 miliard 23 milioane hectolitri grâu, repărțite în lumea întreagă astfel:

Europa	hectolitri	592.100.000
America	«	295.000.000
Asia	«	105.900.000
Africa	«	18.200.000
Oceania	«	12.000.000
Total	«	1.023.200.000

În Australia, Noua-Zelandă, Chilia și Republica Argentina grâul se seceră în Ianuarie. În Egiptul de sus și în o parte din Indiile engleze recolta se face în Februarie și Martie. În Egiptul de jos, India, Siria, Persia, Asia mică, Mexic și Cuba se recoltează în Aprilie. În Texas, Asia centrală, China, Japonia și Maroc se seceră grâul în Maiu. În Algeria, în partea meridională a Statelor-Unite, în Turcia, Grecia, Italia, Spania și Portugalia recolta grâului se face în Iunie. Franca, Germania, Austro-Ungaria, România, Bulgaria, Rusia meridională și partea de nord a Statelor-Unite seceră grâul în Iulie.

Recolta Europei în grâu, anul acesta, a fost superioară în cantitate și bună în calitate. La noi, în România, grâul a fost abundanț în cantitate și excelent în calitate.

Printre țările importătoare de grâne se numeră Anglia, Olanda, Belgia, Germania, Elveția, Austria și chiar Franca.

Despre plantările pomilor roditori.

Aflându-ne în epoca când trebuiesc făcute plantațiunile de toamnă ale pomilor, vom arăta pe scurt modul cum trebuiesc operate, pentru a da rezultate satisfăcătoare.

Reușita pomilor roditori depinde în mare parte de modul cum se operează plantațiunea și de calitatea terenului.

Cei mai mulți proprietari de grădini, când fac plantațiuni, pe de o parte nu pun destul interes la plantare, ear pe de alta, fac și gropile prea mici, ca se nu cheltuiască mult.

Lucrând astfel ajung la o nereușită sigură și perd gustul de a mai face plantațiuni, nedându-și seama de cauza nesuccesului.

Când cineva vrea să facă o grădină mică cu pomi fructiferi pitici, precum: piramide, fusuri, vase, etc. cel mai bun lucru e de a desfunda terenul pe toată întinderea.

Dacă pământul este argilos, desfundarea trebuie făcută la o adâncime de 0,70—0,80 cm., ear când e nisipos la 0,50 până la 0,60 cm.

Când pământul e prea argilos, e bine a-l amesteca cu nisip sau ori-ce alt îngrășământ, care-l va face mai permeabil.

Pentru plantațiunile de toamnă, prepararea terenului e bine să se facă din August sau pe la începutul lui Septemvrie, ear pentru cele de primăvară pământul trebuie preparat din toamnă.

(Va urma).

În atențiunea d-lor învățători.

Aduc la cunoștința P. T. domni învățători dela școalele populare române, că s'a scris în școalele populare române de Francisc K., consilier regesc și inspector de școale în Bș. și de Vasilie Goldiș, profes. gimn. în pens. și secretar consistorial în Arad, a apărut în zilele acestea și se află de vânzare la subscrișul precum și în toate librăriile din țară. Prețul cărții este, legat cor. — 50 fil. Învățătorilor li-se dă rabat de 10%.

Afară din cartea acestea au apărut în ediția mea acuma încă:

I-a Carte a copiilor sau « ABC darul ilustrat » pentru clasa I-a primară de St. C Alexandru. Cu o lecție de model. Carte aprobată de Venerab. Consistor dicesan gr. or. român din Caransebeș sub N. 5476 din anul 1902. Prețul legat cor.— 50 fil.

Subscrișul am o moară cu 2 petrii în comuna Orăștioara de sus (Felsővárosviz), pretura Orăștiei, la loc foarte cercetat, lângă drumul comitatului Orăștie-Grădiște, în stare de tot bună, pe care o vënd din mână liberă. Deslușirile și condițiile de vânzare

3-3

le dă

Victor Lăzăroiu m. p.,
proprietar în Orăștioara de sus.

„DACIA“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12 lângă posta regească).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5 $\frac{1}{2}$ %.

b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6%.

c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6%.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii sau obligații cu caventi.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arêndează și exarêndează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Directiunea.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

în Orăștie Szászváros.

Opuri —
Bilete de log.
Broșuri —
Circularare —
Bil. de vizită
Invitări —
Bilanțuri —
Acții —
Cap. de epist.
Placate —
Ord. de dans
Adrese —
Compturi —
Note —
Preț Curent.
Anunțuri —
Registre —
Imprimare —
Couverte —
Bilete de cun.
Etc. etc. etc.

Există deja de 14 ani și este provezută cu tot felul de material necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce comande repede și cu prețuri moderate, se îngrijește totodată ca toate acelea să fie estetic lucrate și fără erori.

Până de present se bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acuratețta cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca unica tipografie românească în acest mare comitat, se roagă de binevoitorul sprigin al celorlalte institute rom., precum și al privaților.